

τοξοειδές επίμηκες σχῆμα ἕνεκα τοῦ γηπέδου, σχηματίζοντος πολύγωνον ἀκανόνιστον.

Ἡ parvula et misera casa τοῦ γέροντος Μαλαξοῦ φιλοξενούσα ὑπὲρ τοὺς 700 φοιτητάς περιέχει νῦν·

8 αἰθούσας παραδόσεων τακτικῶν ἐπὶ 1000 πῆχ. τετρ.

1 αἰθουσαν διὰ τὸ μάθημα τῆς ἱχνογραφίας ἐπὶ 300 π. τ.

1 αἰθουσαν διὰ τὸ μάθημα τῆς χημείας καὶ τῆς φυσικῆς ἐπὶ 250 π. τ.

1 αἰθουσαν δι' ὄργανοθήκην ἐπὶ 200 π. τ.

1 αἰθουσαν διὰ βιβλιοθήκην ἐπὶ 300 π. τ.

1 αἰθουσαν τελετῶν ἐπὶ 500 π. τ.

1 αἰθουσαν δι' Ἐφορεῖον ἐπὶ 160 π. τ.

1 αἰθουσαν ἐν τῷ πύργῳ δι' ἀποθήκην ὕδατος ἐπὶ 160 π. τ.

1 αἰθουσαν πρὸς παρατηρήσεις τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ 160 π. τ.

1 δωμάτιον δι' ἀναγνώστηριον

1 δωμάτιον διὰ χημεῖον

2 δωμάτια διὰ μουσεῖον φυσικῆς ἱστορίας

2 δωμάτια διὰ τὴν Σχολαρχίαν.

Τὴν δ' ὅλην οἰκοδομὴν περιστέφει ὡς διὰ λαμπροῦ στέμματος ἡ περικαλλὲς κορωνὶς τοῦ Τρούλλου ἢ Ἀστεροσκοπεῖου περιζωννυμένου ὑπὸ ὠραιοτάτων πυργωτῶν ἐξωστῶν.

* *

"Οτε ἤμην μαθητὴς τῆς ἐν Φαναρίῳ Σχολῆς ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς προσωποποίησιν τῆς τύχης τοῦ Γένους, ὑφισταμένην μακραίωνας ἐξευτελισμοὺς ὡς ἐκεῖνο καὶ ὀδυνηρὰ καταφρόνια· αἱ δ' ἀπὸ τῶν τοίχων τῶν ἀποκέντρων ἰσογαίων αὐτῆς δωματίων στάζουσαι σταγόνες μοι ἐφαίνοντο ὡς δάκρυα τῆς σκλαβιάς, χυνόμενα ἐν σιγῇ καὶ κρυφίως. "Ἦδη ἡ Σχολὴ ἀνορθοῦται μεγάλη καὶ εὐτυχής. "Ω! ἂν ἡ τύχη τῆς Σχολῆς προεσήμαινε τὴν τύχην τοῦ Γένους;

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΗΣ

ΣΤΡΕΒΛΩΘΕΙΣΑ ΥΠΑΡΞΙΣ

Διήγημα.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τοῦ Rudolph Lindau]

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Ὁ πατὴρ μου κατεπλάγη, ὅτε τῷ ἀνήγγειλα τοὺς ἄρραβῶνάς μου μετὰ τὴν κόμησάν Σωσάναν Σ. καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ δώσῃ τὴν συναίνεσίν του διὰ τὸν γάμον μου. Κατ' ἀρχὰς ἐξέλαβε τὸ πρᾶγμα ὡς ἀστείμνόν, καὶ δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ σπουδαίως ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπόθεσιν. "Οτε ὁμως τοῦ εἶπα· «Πατέρα, ἂν μ' ἐμποδί-

σης νὰ νυμφευθῶ τὴν Σωσάναν, θ' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν λύπην μου ἢ θ' αὐτοκτονήσω ἀπὸ ἀπελπισίαν,» κατέπεσε μετὰ στεναγμοὺς καὶ θρήνους εἰς ἐν κάθισμα, καὶ ἀνεφώνησεν ἐπανειλημμένως· «Ἄχ! διὰ τί σ' ἀφῆκα ἀνεπιτήρητον! Δυστυχὴς ἐγώ!»

Προσεπάθησε νὰ με μεταπεισῇ διὰ τρυφερῶν καὶ φιλικῶν λόγων· «Παραίτησε τὴν γυναῖκα! μ' ἔλεγε. Ἀρῇ, κάμε τὸ πρὸς χάριν τοῦ γέροντος πατρός σου. Κάμνεις καὶ τοὺς δύο μας δυστυχεῖς, ἐπιμένων εἰς τὸν σκοπὸν σου.»

Ἄλλ' ἐγὼ ἤμην ἀμετάπειστος. Ἡ γυνὴ ἐκείνη μ' εἶχε ποτίσει φίλτρον, τὸ ὁποῖον ἐσκότιζε τὴν διανοίαν μου, καὶ ὅλοι τοῦ πατρός μου αἱ παρακλήσεις, τὸν ὁποῖον τόσον ἐγκαρδίως ἠγάπων, με συνεκίνουν τόσον ὅσον ἤθελον συγκινήσει λίθον.

— Ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ εὐτυχία μου, εἶπον, κρέμεται ἀπὸ τὴν Σωσάναν. Ἄν με χωρίσης ἀπ' αὐτήν, κατεστράφη.

Πολλὰς ἀκόμη ἐβδομάδας ἀντέστη ὁ πατὴρ μου. Ἐπειτα, ὅτε εἶδε πῶς με κατέτηκεν ἡ ἔξαψις καὶ ὁ ἐρωτικὸς πόνος, ἔδωκε τέλος τὴν συναίνεσίν του. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπεγράφη εἰς Ρώμην. Ἡ Σωσάνα ὠργίσθη διὰ μερικoὺς ὅρους του, τοὺς ὁποῖους εἶχε θέσει ὁ πατὴρ μου, καὶ οἱ ὁποῖοι καθίσταν ἀδύνατον καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς ἐμὲ νὰ διαθίσωμεν, ἐκτὸς μικροῦ μόνον μέρους, τὰ κεφάλαια, ἅτινα περιήρχοντο εἰς ἐμὲ μετὰ θάνατον τοῦ πατρός μου. Τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἐθεώρησεν ὡς ἐνδειξὴν προσβλητικῆς δυσπιστίας, μετεχειρίσθη δ' ὅλην μου τὴν εὐγλωττίαν διὰ νὰ τὴν καθησυχάσω.

— Τί πειράζει αὐτό; τῆς εἶπα. Ἄς εἶνε δύσπιστος ὁ πατὴρ μου. Δὲν ἠξεύρεις, ὅτι ἐγὼ σοῦ εἶμαι ἀφωσιωμένος ψυχῇ καὶ σώματι;

Μ' ἐκύτταξε τότε μετὰ περιέργον βλέμμα, ἐγέλασε, καὶ μ' ἐκτύπησεν ἐπὶ τῆς παρειᾶς, ὡς ἂν ἤμην παιδίον.

— Καλὰ, Ἀρῇ, εἶπεν· ἄς εἶνε. Κ' ἐγὼ πιστεύω νὰ συνεννοηθῶμεν οἱ δύο.

Μετ' ὀλίγον ἐνυμφεύθημεν, κ' εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον ὠδήγησα τὴν νέαν καὶ ὠραίαν γυναῖκά μου εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν μου, ὅπου ἐμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ ἔχῃ πατρίδα.

"Οτε ὁ κ. Κλάσεν ἐφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας του, ἠγέρθη βραδέως καὶ ἔκρουσεν ἐμφαντικῶς καὶ ἐπανειλημμένως τὴν τράπεζαν διὰ τοῦ μεσαίου δακτύλου τῆς δεξιᾶς του χειρός. Εἶτα δὲ ἠτένισεν ἐπ' ἐμὲ τοσοῦτον ὀξύ τὸ βλέμμα του, ὥστε με κατέλαβε δυσάρεστόν τι συναίσθημα καὶ ἐψιθύρισε μυστηριωδῶς·

— Μὲ εἶχε ποτίσει φίλτρον. . . τὸν πατέρα μου αὐτὴ τὸν ἐφόνευσε. . . τὸν ἐφαρμάκνευσε. Ἐγνώριζεν ὅλας τὰς καταχθονίους τέχνας.

Προσεῖδα ἐκπληκτος τὸν Κ. Κλάσεν. Ἀ-

πήντησε δὲ οὗτος εἰς τὴν σιωπηλὴν μου ἐρώτησιν διὰ σοβαρωτάτου νεύματος.

— Μάλιστα, μάλιστα! ὑπέλαβεν. Ἐκπλήττεσθε! Ἦτο μάγισσα· τὸ ἀνεκάλυψα δὲ δυστυχῶς πολὺ ἀργά, καὶ κἀνείς δὲν ἤθελε νὰ με πιστεύσῃ. Οἱ ἀνόητοι ἐνόμιζον εὐφυΐαν νὰ με περιπαίζουσιν. Ἡ ἀπιστία ἀφίνει πολλὰ κακὰ ἀτιμώρητα καὶ καθιστᾷ δύσκολον τὴν ἐκτέλεσιν πολλῶν καλῶν πράξεων. Κἄτι γνωρίζω περὶ τούτου ἐγὼ, ὁ Ἀρῆς Κλάσεν.

Ἐπειτα ἐκάθισε πάλιν καὶ ἐξηκολούθησεν ἡσύχως.

Ἐξ μῆνας μετὰ τὸν γάμον μου ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου, ἐν μέσῳ τοῦ δριμυτάτου χειμῶνος τοῦ βορρᾶ. Ἦμην ἀπαρηγόρητος καὶ ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἐκλείσθην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἄσιτος, χωρὶς νὰ ἰδῶ κανένα. Ὅτε τὴν ἐπαύριον πρωΐαν εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἔκειτο ἀκίνητον καὶ ψυχρὸν ἐπὶ τῆς νεκρικῆς του κλίνης τὸ πτώμα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος με εἶχε τόσο ἀγαπήσει, καὶ εἶδον τὸ πρᾶον, ἡσυχον, αὐστηρὸν καὶ ἰσχνὸν πρόσωπόν του, ὀδύνη φανερά με κατέλαβε καὶ διεσπάρησεν εἰς λυγμούς καὶ θρήνους. Ἡ Σωσάνα εἰσῆλθε τότε εἰς τὸ δωμάτιον καὶ μοῦ εἶπε ψυχρά.

— Φέρεσαι ὡς παράφρων. Ὁ δρόμος ἐγέμινεν ἀνθρώπους. Πήγαυε εἰς ἄλλο δωμάτιον.

Ἦσθάνθην βαθεῖαν ἀγανάκτησιν. Πολλάκις ἤδη εἶχον λάθει ἀφορμὴν νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀγαθότητός της, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνόησα πόσον ἀναίσθητον καὶ μοχθηρὸν πλάσμα πρέπει νὰ ᾔτο, ἀφοῦ ἤθελε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆς νεκρικῆς κλίνης τοῦ πατρός· τῆς ἔρριψα ἐν ἀπαίσιον βλέμμα, ὡχρίασε καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὅτε ἔμεινα μόνος, ἐπλησίασα πάλιν εἰς τὴν κοίτην τοῦ πατρός μου. Ἐπόθουν νὰ τὸν βλέπω ἐκεῖ κρυόν καὶ μόνον. Τοῦ ἤρεσε τόσο ἀνάνοτε ἡ θερμότης καὶ ἡ συντροφιά, καὶ τότε κατὰ μόνον εἰς τὸ κατὰ ψυχρον δωμάτιον. Διέταξα ν' ἀνάψουν φωτιά, ἔπειτα δὲ ἐπῆγα καὶ παρεκάλεσα μερικὸς παλαιὸς φίλος τοῦ πατρός μου νὰ συνέλθουν εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου ἔκειτο τὸ πτώμα. Μ' ἐθεώρησαν ἐκπληκτοὶ καὶ μοῦ τὸ ὑπεσχέθησαν. Ἄλλ' ἤλθαν μόλις μετὰ μεσημβρίαν καὶ ἔμειναν ὀλίγον μόνον. Ὁ ἱερεὺς, ὅστις ἐπεσκέπτετο τὸν πατέρα μου καὶ μ' ἐγνώριζεν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου, μ' ἔσυρε κατὰ μέρος καὶ με παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσω νὰ φροντίσῃ αὐτὸς τὰ τῆς κηδείας. Αὐτὸς ἐγνώριζε, μοι εἶπε, τί ἔπρεπε νὰ γείνη, καὶ τί ἤρμοζεν· ἐνῷ τὸν ἀντιόν ὡς ἤθελον ἐγὼ νὰ διατάξω τὰ πράγματα, θὰ ἐπροξένουν θόρυβον, καὶ τοῦτο καθῆκον εἶχον ν' ἀποφύγω ὡς καλῶς ἀνατετραμμένος ἀνθρώπος. Ἡ μνήμη τῶν ἀποθανόντων, ἐπρόσθετε, πρέπει νὰ τιμᾶται διὰ σοβαρᾶς καὶ

ἡσυχου τελετῆς. Ἐνέδωκα εἰς τὰς παραστάσεις του.

Μετὰ τὴν ταφὴν τοῦ πατρός μου ἀπεσύρθην ἐντελῶς ἀπὸ τὸν κόσμον. Αἱ σχέσεις μου μετὰ τὴν σύζυγόν μου εἶχον καταστῇ δι' ἐμὲ πολὺ δυσάρεστοι. Δὲν ἠδυνάμην νὰ τῆς συγχωρήσω τὴν διαγωγὴν τῆς πλησίον τῆς νεκρικῆς κλίνης τοῦ πατρός μου, ἐκείνη δὲ ἐφαίνετο ὅτι μ' ἐφοβεῖτο. Ἀπέφευγε νὰ μένῃ μόνῃ, μαζὶ μου καὶ νὰ με συναντᾷ, μ' ἐβλεπε δὲ μόνον παρουσίᾳ τῶν ὑπηρετῶν, κατὰ τὰ σύντομα γεύματα, ὅπου ἐκαθήμεθα σιωπηλοὶ καὶ ξένοι ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου.

Κατέλαβον πάλιν τὴν παλαιάν μου κατοικίαν εἰς ἀπόκεντρον μέρος τοῦ οἴκου, καὶ ἤρχισα ν' ἀσχολοῦμαι ἐκ νέου εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ χειρογράφου, τὸ ὅποιον εἶχον ἐντελῶς παραμελήσει κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ γάμου μου καὶ τὴν μακρὰν ἀσθένειαν τοῦ πατρός μου. Πολλὰ του μέρη, τὰ ὅποια πρότερον μοῦ ἐφαίνοντο ἀκατανόητα, μοῦ ἐφάνησαν τότε σαφέστερα. Ἀνεγνώρισα ὅτι ὁ μέγας νοῦς, ὅστις πρὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν εἶχε ταμιεύσει τὴν θεῖαν του σοφίαν ἐντὸς τοῦ πολυτίμου χειρογράφου, τὸ ὅποιον κατεῖχον, δὲν ἠθέλησε νὰ συγκοινωνήσῃ με τοὺς θνητοὺς, ἀλλὰ προώριζε τὴν βαθεῖαν καὶ κρυφίαν ἔννοιαν τῆς μυστικῆς του γλώσσης εἰς συγγενεῖς μόνον διανοίας, αἵτινες καθῆκον ἔχουν νὰ τὴν μαντεύσωσι καὶ νὰ τὴν συμπληρώσωσι πολλάκις. Τόσον δὲ ἐνεθάβυνα εἰς τὴν εὐγενῇ ἐκείνῃ μελέτῃ, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἔπαυσε νὰ ἔχῃ δι' ἐμὲ οἰονδήποτε ἐνδιαφέρον ὁ ἐξὼ κόσμος. Παρημέλησα διὰ τοῦτο πολλὰ, τὰ ὅποια ἐνασχολοῦν τοὺς κοινούς ἀνθρώπους, καὶ ὁμολογῶ ὅτι τὸ πολὺ, τὸ ἀμύητον πλῆθος δίκαιον ἔχει νὰ θεωρῇ παράδοξον τὸ ἦθος καὶ τοὺς τρόπους μου.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ, ὡς συνήθως, κατεγινόμεν εἰς τὸ γραφεῖόν μου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ χειρογράφου, μοῦ ἀνήγγειλεν ὁ ὑπηρέτης, ὅτι τρεῖς κύριοι μ' ἐπερίμεναν εἰς τὴν οἰκίαν κ' ἐπεθύμουν νὰ μοῦ ὁμιλήσουν ἀμέσως. Εἷς ἐξ αὐτῶν, εἶπεν ὁ ὑπηρέτης, ἦτο ὁ γέρον ιατρός τῆς οἰκογενείας μας.

Δυσηρεστήθην πολὺ ὅτι ἐταραττόμην εἰς τὴν ἐργασίαν μου, καὶ οὐδ' ἐφρόντισα κἄν νὰ τακτοποιήσω τὴν ἐνδυμασίαν μου, ὅπως δεχθῶ τὴν ἀπροσδόκητον καὶ διόλου ἐπιθυμητὴν ἐπίσκεψιν. Οἱ τρεῖς κύριοι ἐπροχώρησαν πρὸς ἐμὲ καὶ μ' ἐχαίρετίζον εὐγενῶς. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, τὸν ἀνεγνώρισα, ἦτο ὁ περίφημος ιατρός, τὸν ὅποιον εἶχε συμβουλευθῇ ὁ πατήρ μου, πρὶν ἀναχωρήσωμεν διὰ τὴν Ἰταλίαν, ὁ ἄλλος ἦτο ὁ οἰκογενειακὸς μας ιατρός, τὸν τρίτον δὲν τὸν ἐγνώριζα. Ἐμεινα ἰστάμενος ἐνώπιόν των, δῦσιςτος καὶ δῦσθυμος, καὶ ἠρώτησα ψυχρῶς εἰς τί ὤφει-

λον τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέφώς των. Εἰς τοῦτο δὲν ἀπῆντησαν τίποτε, ἀλλ' ἤρχισαν νὰ μοῦ ἀποτείνουν διαφόρους ἐντελῶς περιττὰς ἐρωτήσεις. Ἦγανάκτησα διὰ τὴν ἀδικαιολόγητον ἐκείνην ἀνάμιξιν των εἰς τὸν ἰδιωτικόν μου βίον καὶ ἐδήλωσα τοῦτο ἀρκετὰ σαφῶς διὰ τῶν ἀπαντήσεών μου. Ἀλλ' ἡ ἀδιακρισία τῶν τριῶν ἀνθρώπων ἦτο, φαίνεται, ἐκ προθέσεως, διότι ἀδιαφοροῦντες ἐντελῶς πρὸς τὴν ἀγανάκτησίν μου, ἐξηκολούθησαν νὰ με ἀνακρίνουν, νὰ μοῦ ἀντιλέγωσι, καὶ νὰ με ἐρεθίζωσι τοιουτοτρόπως, ὥστε ἡναγκάσθην τέλος νὰ τοὺς εἰπῶ, ὅτι τοὺς παρεκάλουν νὰ ἐξέλθωσι τῆς οἰκίας μου, καὶ ὅτι ἂν δὲν τὸ ἐπραττον ἀμέσως, θὰ μετεχειρίζομην τὴν βίαν, διὰ νὰ καταστήσω σεβαστὰ τὰ δικαιώματά μου ὡς οἰκοδεσπότου, τὰ ὁποῖα τόσον παραδόξως παρεγνώριζον. Τότε ἔγειναν εὐθὺς εὐγενεῖς καὶ περιποιητικοί, καὶ ἀνεχώρησαν παρακαλοῦντές με νὰ ἡσυχάσω, καὶ λέγοντες ὅτι ἦτο ἀπλῶς κακὴ συνεννόησις, καὶ δὲν εἶχον διόλου τὴν πρόθεσιν νὰ με προσβάλωσιν. Ὅτε ἤνοιξαν τὴν θύραν ν' ἀναχωρήσωσιν εἶδα ὀπισθεν των ἱσταμένην τὴν Σωσάνην. Εἶχε κατασκοπεύσει νὰ μάθῃ τί συνέβαινε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων.

Τὰ ἀμέσως ἐπόμενα συμβάντα ἐσθέσθησαν κάπως ἀπὸ τὴν μνήμην μου. Ὑποθέτω, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου, αἱ κοπιαστικαὶ μελέται εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἐπιδοθῇ, αἱ ὀδυνηραὶ μου σχέσεις μετὰ τὴν σύζυγόν μου — διότι ἐμάντευον ἤδη ἔκτοτε ὅτι εἶχε φονεύσει τὸν πατέρα μου, — ὅλα αὐτὰ ἐκλόνισαν τὰ νεῦρά μου καὶ μοῦ ἐπροξένησαν βαρεῖαν ἀσθένειαν, πιθανῶς ἐγκεφαλικὸν πυρετόν. Ἀμυδρῶς μόνον ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μίαν ἡμέραν περιῆλθα εἰς πολὺ βιαίαν φιλονεικίαν μετὰ τὴν γυναῖκά μου, ὅτι ὥρμησεν αὐτὴ ἔξω τοῦ δωματίου φωνάζουσα βοήθειαν, καὶ ὅτι εὐρέθην αἰφνης ἀμυνόμενος ἐναντίον δύο ξένων, ῥωμαλέων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἐφάνησαν ἐμπρὸς μου, ὡς νὰ εἶχον φυτρώσει ἀπὸ ὁ ἔδαφος, καὶ μετὰ μικρὰν ἀλλὰ λυσσώδη πάλιν με ἔδεσαν καὶ με ἔρριψαν λιποθύμουν εἰς τὴν κλίνην μου. Ἐπειτα ἐνθυμοῦμαι μακράν καὶ δυσάρεστον πορείαν ἐντὸς κλειστῆς ἀμάξης, ὑπὸ τὴν συνοδείαν τῶν δύο ἐκείνων ξένων ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἀφίξιν μου τέλος εἰς ἡσυχον καὶ πρόσχαρον μέρος, ὅπου με ὑπεδέχθη γέρων τις με μορφὴν εὐπροσῆγορον, καὶ δράξας τὴν χεῖρά μου, μοῦ εἶπε: — «Τόρα ἡσυχάσατε, φίλτατέ μου Κύριε Κλάσεν. Ἐδῶ κανεὶς πλέον δὲν θὰ σὰς πειράζῃ οὔτε θὰ σὰς ἐνοχλήσῃ.» Μὲ ὠδήγησε δὲ μετὰ τοῦτο εἰς ἓνα κομψὸν καὶ καθαρὸν οἰκίον, με ἀπλὰ καὶ εὐμορφα ἐπιπλα, ὁ ὁποῖος ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ μεγάλου κήπου καὶ εἶχεν ἐμπρὸς του ὠραιότατον ἀνθῶνα. «Θὰ κοιμήσῃτε ἐδῶ μόνος σας, με τὸν ὑπηρετήν σας,

εἶπεν· ἐλπίζω νὰ μὴ στερηθῇτε τίποτε καὶ νὰ μὴ λάβετε ἀφορμὴν παραπόνου ἐναντίον οὐδενός. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἔλθω νὰ σὰς συνοδεύσω εἰς τὴν τράπεζαν, διότι ἐδῶ κατοικοῦν καὶ πολλοὶ ἄλλοι κύριοι καὶ κυρίαι, καὶ μὰς φαίνεται καλλίτερον καὶ εὐαρεστότερον νὰ τρώγωμεν ὅλοι τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν.»

Ὁ Κλάσεν ἐσίγησεν ἐπὶ μικρόν, καὶ ἔτριψε τὸν πῶγόν του ἐν προδήλῳ ἀμηχανίᾳ. Εἴτα ἠτένισεν ἐπὶ ἐμὲ δειλῶς, ὡς παιδίον θέλον μὲν νὰ ὁμολογήσῃ διαπραχθέν σφάλμα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀσφαλισθῇ συγχρόνως ἐκ τῶν προτέρων περὶ τῆς συγγνώμης. Τέλος ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Μὲ πιστεύετε, δὲν εἶνε ἀλήθεια;

— Σὰς πιστεύω εἰς ὅλα, Κύριε Κλάσεν, ἀπῆντησα θετικώτατα.

— Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, ἀξιότιμέ μου Κύριε, εἶπε προδήλως ἡσυχάσας. Πολὺ σὰς εὐχαριστῶ!

Καὶ ἐξηκολούθησε πάλιν, μετὰ τινος ἐν ἀρχῇ ἀβεβαιότητος·

«Αἱ οὐτιδαναὶ ῥαδιουργίαι τῆς γυναικός μου εἶχον κατορθώσει νὰ με κλείσωσιν ἐντὸς φρενοκομείου. Δὲν ἐντρέπομαι νὰ σὰς τὸ εἰπῶ. Ἡ γνώμη μου, τὴν ὁποίαν στηρίζω εἰς ἐνδελεχῇ μελέτην τῶν βιογραφιῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν καὶ εἰς ἀκάματον παρατήρησιν τῶν ὁμοίων μου, εἶνε ὅτι πᾶς τις — ἐννοήσατέ με — πᾶς τις δύναται νὰ κηρυχθῇ ὥριμος διὰ τὸ φρενοκομεῖον, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ μοχθηρόν τινα καὶ ἰσχυρόν ἐχθρόν, ὅστις νὰ ἀσχοληθῇ ἀποκλειστικῶς νὰ φωτίσῃ μὲν καὶ καταδείξῃ ὅτι παράδοξον καὶ ἀσύνθηες ἔχει ἡ ὑπαρξὶς τοῦ καταδιωκομένου, νὰ σκοτίσῃ δὲ καὶ ἀποκρύψῃ τὸ σύνθηες καὶ τακτικὸν τῶν ἰδεῶν του, τοῦ χαρακτῆρός του, τῆς ζωῆς του, καὶ νὰ παραστήσῃ τοιουτοτρόπως ὑπὸ τὸ ψευδὲς αὐτὸ καὶ δυσμενὲς φῶς τὸν ἀσθενῆ — διότι τέλος πάντων ὅλοι ἔχομεν ἐν μέρει τοῦ πνεύματός μας μὴ ἐντελῶς ὑγιείς. Ἐγὼ δὲν ἤμην βεβαίως ἐντελὼς ἀπηλλαγμένος παραδόξων — καὶ σεῖς θὰ ἔχετε τὰ ἰδικὰ σας — εἶχον περὶ πολλῶν πραγμάτων ιδέας διαφόρους τῶν ἄλλων, πρωτοτύπους οὕτως εἰπεῖν, — ὅπως σεῖς, ὅπως ἕκαστος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε κοινὸς ἄνθρωπος τῆς δωδεκάδος· ἀλλὰ σὰς ὀρκίζομαι εἰς ὅ,τι ἔχω ἱερόν, ὅτι ἐγὼ, κατὰ τὰς συνήθεις ἐννοίας, εἶχα πλῆρες καὶ καθαρὸν τὸ λογικόν μου. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ καλλιτέρα ἀποδείξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου εἶνε ἡ διαγωγή μου ἐντὸς τοῦ καταλύματος, ὅπου με μετέφεραν.

Ἐνόησα εὐθὺς καθαρὰ, ὅτι πᾶσα ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἀδίκου περιορισμοῦ μου θὰ ἐχειροτέρευε μόνον τὴν θέσιν μου· ἡ καρδιά μου ἔβραζεν· ἐδίψων ἐκδίκησιν· ἀλλ' ἔκρυπτα ὅ,τι ἡσθάνομην. Ἐνα μόνον σκοπὸν ἐπεδίωκον· νὰ

πείσω τὸν διευθυντὴν τοῦ καταστήματος, ὅτι ἤμην λογικὸς καὶ ἀβλαβὴς ἄνθρωπος. Ὡμίλουν μάζῃ του συχνάκις, καὶ διὰ μακρῶν. Δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ὑπεκρινόμην· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸ κάμω, διὰ νὰ ἀποκτήσω τὴν ἐλευθερίαν μου, τὴν ὁποίαν μοῦ εἶχε στερήσει ἡ κακεντρέχεια. Ἐλεγον εἰς αὐτόν, ὅτι ἐννοῶ κάλλιστα, πόσον βαθέως συνετάραζαν τὸ ἦθός μου τὰ πρόσφατα λυπηρὰ συμβάντα, καὶ πόσον τὸ πνεῦμά μου ἔχει ἀνάγκη νὰ ἰδιαίτερας καὶ προσεκτικῆς θεραπείας· τὸν ἐβεβαίουν δέ, ὅτι ἤθελον ὑποταχθῇ ἐντελῶς εἰς τὰς παραγγελίας του, ὅτι ἤθελεν ἀναγνωρίσει τὴν κατάστασίν μου ὡς δεκτικὴν θεραπείας, καὶ ὅτι, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἡ θερμότερά μου ἐπιθυμία ἦτο νὰ ἀνακτήσω τὴν ἐλευθερίαν μου.

Ὁ διευθυντὴς ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ μοῦ ἔχη μεγάλην ἐμπιστοσύνην. Ἐλεγεν ὅτι εἶμαι ὁ πλέον εὐάγωγος ἀσθενὴς τοῦ καταστήματος καὶ δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι μετὰ τινὰς μῆνας ἤθελε μὲ ἀπολύσει ἐντελῶς θεραπευμένον.

Ἦμην πολὺ περίεργος νὰ μάθω, πῶς εἶχε κατωρθώσει ἡ σύζυγός μου νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν νὰ μὲ κλείσῃ ἐντὸς φρενοκομείου. Ἐγνώριζον κάλλιστα, ὅτι ἂν ἡρώτων ἀπ' εὐθείας περὶ τοῦ πράγματος, οὐδεμίαν πιθανῶς ἤθελον λάβει ἀπάντησιν, καὶ ἀπέφυγον ἐπομένως νὰ ἐρωτήσω τὸν διευθυντὴν. Δύναμαι ὅμως νὰ εἴπω, χωρὶς νὰ καυχῶμαι, ὅτι ἤμην ἐν γένει πολὺ ἐξυπνότερος τοῦ ἱατροῦ, ὁ ὁποῖος μ' ἐθεράπευε καὶ ἦτο πολὺ διακεκριμένος εἰς τὸ εἶδός του. Τοιοῦτοτρόπως δὲ κατ' ὀρθῶς νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ ὅ,τι ἐπεθύμουν, ἀποτείνων εἰς αὐτόν μὲ μεγάλην ἐπιμονὴν καὶ κατὰ μακρὰ διαλείμματα ἀδιαφόρους κατ' ἐπιφάνειαν ἐρωτήσεις.

Οἱ τρεῖς ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μ' εἶχον ἐπισκεφθῇ εἰς τὴν κατοικίαν μου, ἦσαν ἱατροί, καὶ δύο ἐξ αὐτῶν εἰδικοί ψυχίατροι. Εἶχον προσκληθῇ παρὰ τῆς συζύγου μου εἰς συμβούλιον, καὶ τόσον εἶχον ἐπηρεασθῇ παρ' αὐτῆς, ὥστε ἐχαρκτηρίσιν ὡς σύμπτωμα παραφροσύνης τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν ὁποίαν ἡσθάνθη ἐναντίον τῆς βιαίας εἰσόδου των εἰς τὸν οἶκόν μου. Ἡ σύζυγός μου εἶχε μὲ διαβολικὴν τέχνην συνάξει καὶ ἐτοιμάσει πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο νὰ μὲ παραστήσῃ εἰς τοὺς ἱατροὺς ὡς παράφρον. Διηγέθη ὅτι ἡ παραφροσύνη εἶνε κληρονομικὴ εἰς τὴν οἰογένειάν μας, ὅτι ἡ μήτηρ μου ἀπέθανεν ἀπὸ ψυχικὴν ἀσθένειαν, ὅτι ὅτε ἤμην εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἔπασχον παρασθησίας καὶ εἶχον γίνεσθαι γνωστὸν ἀγύρτου, ὅστις ἐξεμεταλλεύθη τὴν παιδικὴν καὶ σχεδὸν ἀκαταλόγιστον εὐπιστίαν μου, διὰ νὰ μοῦ πωλήσῃ εἰς μεγάλην τιμὴν χειρόγραφον γραφὲν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὅτι τὸ χειρόγραφον αὐτὸ οὐδεμίαν ἀπολύτως εἶχεν ἀξίαν, περιεῖχε δὲ μόνον διεστραμμένας καὶ

ἀκατανόητους φράσεις καὶ μερικὰς συνταγὰς τῆς νηπιώδους χημείας, ἀντιγραφείσας ἀπὸ κατὰ βιβλίον τοῦ μεσαιῶνος. Ὅτι ἡ ἀδιάκοπος ἐνασχόλησις εἰς τὸ χειρόγραφον αὐτὸ ἀπέδεικνυν ὅτι ἔκτοτε ἤδη ἦτο ἡ διάνοιά μου σαλευμένη. Ὅτι ὁ ἀπόθανων πατήρ μου τὸ εἶχεν ἐννοήσει καὶ προσεπάθησε νὰ μὲ θεραπεύσῃ, ἀναγκάσας με νὰ ταξιθεύσω, νὰ ἀφήσω τὰς μελέτας μου καὶ νὰ διασκεδάζω. Ὅτι ἡ θεραπεία αὕτῃ ἐπέτυχεν εἰς τὴν ἀρχὴν θαυμάσια, καὶ ἐνόμισαν ὅλοι ὅτι εἶχον ἰατρευθῇ, ἀλλ' ὅτι εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον μου ἀνεφάνησαν νέα συμπτώματα τῆς ἀσθενείας μου, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου ἐφερόμην ὡς παράφρων καὶ διὰ τῶν πλέον παραδόξων ἀπαιτήσεών μου πρὸς διαφόρους ἐντίμους κατοίκους τῆς πόλεως παρεῖχον τὴν σαφῇ ἀποδείξιν, ὅτι τὸ κληρονομικὸν νόσημα τῆς οἰκογενείας μου εἶχε καταλάβει καὶ ἐμέ. Ὅτι ἡ σύζυγός μου εἶχεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὑποφέρει ταῦτα πάντα κακτερικῶς, θέλουσα ν' ἀποφύγῃ τὸ σκάνδαλον, καὶ πολλὰ ἐπεχείρησε πρὸς θεραπείαν μου, ἀλλ' ὅτι καθ' ἡμέραν ἐγίνόμην χειρότερος καὶ ἐπικινδυνότερος, καὶ κατήντησε τέλος νὰ μὲ φοβῆται διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἠναγκάσθη πρὸς προσωπικὴν τῆς ἀσφάλειαν νὰ ἐπικαλεσθῇ ἱατρικὴν βοήθειαν.

Εἰς συμπλήρωμα δὲ ἔμαθον προσέτι, ὅτι ἡ ἀθλία διεχειρίζετο τὴν περιουσίαν μου καὶ ἔζη εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ὁ ἱατρός ἐπρόσθεσε, — διὰ νὰ μοῦ προξενήσῃ χαράν, ὑποθέτω — ὅτι ἡ σύζυγός μου θὰ ἤρχετο νὰ μ' ἐπισκεφθῇ, ἅμα ἤθελε τὸ ἐπιτρέψει ἡ ψυχικὴ μου κατάστασις.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἤκουσα ἡσύχως καὶ τὰ ἐνεχάραζα βαθέως εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐγνώριζα κάλλιστα, ὅτι ἡ κακὴ αὕτη γυνὴ ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν εἶχεν ἐπιδιώξει, νὰ λάβῃ κατοχὴν τῆς περιουσίας μου, καὶ δὲν ἔβλεπον τὴν ὥραν νὰ τῆς τὴν ἀφαιρέσω πάλιν καὶ νὰ τὴν τιμωρήσω τοιοῦτοτρόπως.

Πολὺς, πολὺς καιρὸς παρῆλθε, ἀλλὰ δὲν ἔχασα τὴν ὑπομονήν μου. Ἐντὸς τοῦ καταστήματος εἶχον κάμει πολλὰς καλὰς γνωριμίας. Μὲ μετεχειρίζοντο ὅλοι φιλικώτατα, εἶχον καλὴν περιποίησιν, καὶ πληρεστάτην ἡσυχίαν. Ἐσκεπτόμην, ὅτι ἤμην ἀκόμη νέος, ὅτι ἡ ἐκδίκησίς μου εἶχε καιρὸν νὰ περιμένῃ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δεικνύω ἀνυπομονησίαν, καὶ πρὸ πάντων ἔπρεπε νὰ προσπαθῶ νὰ διατηρήσω τὴν ἀγαθὴν ὑπόληψιν τοῦ διευθυντοῦ.

Αἶφνης μίαν ἡμέραν μοῦ ἀνεκοίνωσεν ὁ ἱατρός, ὅτι ἐπέτρεψεν εἰς τὴν γυναῖκά μου νὰ μ' ἐπισκεφθῇ. Ἀμα ἤκουσα τὴν εἶδησιν αὐτὴν, ἤρχισα νὰ τρέμω φοβερά, ἀλλὰ συνῆλθον ἀμέσως, καὶ εἶπον ἡσύχως, ὅτι θὰ ἔχαιρον πολὺ νὰ ἐναγκαλισθῶ πάλιν τὴν ἀγαπητὴν μου Σωσάναν. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθε καὶ αὕτῃ εἰς τὸ δω-

μάτιον, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ. Μόλις τὴν εἶδα, κ' ἐνόμισα ὅτι μ' ἐπνιγεν ὁ θυμός. Ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον εἶχε πράξει καὶ τῆς ἀκατονομάστου ἐλεεινότητος, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ εἶχε βυθίσει, μ' ἔφερον ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Εἶδα μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη της, μειδίαμα διαβολικοῦ θριάμβου, ὅτι εἶχε τέλος κατορθώσει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπεδίωκεν ἡ ψευδὴς της καρδιά, ὅτε μοὶ ἔδωκε τὴν χεῖρά της. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ὑποφέρω περισσότερον τὴν θέαν της. Ἐπῆδθησα ἀγρίως κατ' αὐτῆς, τὴν ἤρπασα ἀπὸ τὸν λαϊμόν, καὶ θὰ τὴν ἐπνιγον βεβαίως, ἂν ὁ ὑπηρέτης μου, ὅστις ἔδραμεν εἰς τὴν πρώτην κραυγὴν τοῦ ἱατροῦ, δὲν τὴν ἀπέσπασε ἀπὸ τὰς χεῖράς μου καὶ δὲν μὲ συνεκράτει. Τὴν ἀπεκόμισαν ἡμιθανῆ ἐκτὸς τοῦ δωματίου. Ἡσύχασα δὲ πάλιν εὐθύς, ἅμα ἔπαυσα νὰ βλέπω τὴν βδελυρὰν ἐκείνην μορφὴν.

Τὸ ἐπείσوديον αὐτὸ εἶχε λυπηροτάτας δι' ἐμέ συνεπειάς. Ἐγνώριζα κάλλιστα τί ἔπραξα. Ἡθέλησα νὰ ἐκδικηθῶ τὸ ἐλεεινὸν πλάσμα, τὸ ὁποῖον εἶχε δηλητηριάσει ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ἡ πράξις μου αὐτὴ οὐδὲν εἶχε τὸ παράλογον ἢ παράφρον. Ἐνόησα ὅμως ὅτι ὁ διευθυντής ἤθελε συνδέσει τὸ πᾶν πρὸς τὸ μοχθηρῶς παραμορφωθὲν παρελθόν μου καὶ ἤθελε μὲ θεωρήσει ὡς ἐντελῶς τρελλόν, ὡς μανιακόν. Ἐγνώριζα δὲ ὅτι ἔπρεπε νὰ παραιτήσω πλέον τὴν ἐλπίδα τῆς προσεχοῦς ἀνακτήσεως τῆς ἐλευθερίας μου, καὶ ἀθυμία μεγάλη κατέλαβε τὴν ψυχὴν μου.

Ὁ διευθυντής μὲ μετεχειρίσθη πολλὰς ἐβδομάδας μὲ μεγάλην δυσπιστίαν. Ἀφοῦ ὅμως τὸν παρεκάλεσα νὰ συγχωρήσῃ τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην παραφορὰν μου, καὶ προσεπάθησα κατόπιν πάσῃ δυνάμει νὰ ἀνακτήσω τὴν εὐμένειάν του διὰ προσηνείας, ἡπιότητος καὶ ἡσυχίας, ἐπανῆλθον τέλος πάντων αἱ παλαιαὶ εὐάρεστοι σχέσεις, αἵτινες ὑφίσταντο μεταξύ μας πρὸ τῆς ἐπισκέψεως τῆς συζύγου μου.

Ὁ καιρὸς παρήρχετο μονότονος καὶ ταχύς. Ἐσυνείθισα τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ἔζων· καὶ ὅταν μάλιστα ἐσυλλογιζόμην, ὅτι ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου ἦτο δυνατὸν νὰ συναντήσω τὴν γυναῖκά μου καὶ ὅτι θὰ μοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ κρατήσω ἐμπρὸς της τὴν ἀγανάκτησίν μου, ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ εὐρω ἄλλοῦ τὴν περιποίησιν, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὴν ἡρεμον καὶ εὐχάριστον ἐκείνην οἰκίαν, ὅπου μοῦ ἐφέροντο ὅλοι τόσοι φιλικῶς καὶ μὲ τόσῃν ἀγαθότητι.

Μῆνες, ἔτη παρῆλθον. Αἱ μεγάλαι ἐορταὶ ἦλθον, ἐπέρασαν, καὶ ἐπανῆλθον πάλιν: Τὸ Πάσχα, ἡ Πεντηκοστή, τὰ Χριστούγεννα, τὸ νέον ἔτος. Καὶ ἐγὼ ἔμενα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὅ

αὐτὸς πάντοτε. Ὁ καιρὸς εἶχε παύσει νὰ ἔχῃ ἀξίαν δι' ἐμέ.

Μίαν ἡμέραν μοῦ ἔπесαν εἰς χεῖρας ἐνφύλλον ἐφημερίδος. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπῆντησαν εὐθύς τὴν ἡμερομηνίαν, τυπωμένην μὲ μεγάλα, παχέα γράμματα, καὶ ἀνέγνωσα: 13 Ὀκτωβρίου, 1847. Κρύος ἰδρὼς μὲ περιέχυσεν. Εἶχον γεννηθῇ τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1812· ἤμην ἐπομένως τριάκοντα πέντε ἐτῶν. Ὁ πατήρ μου εἶχεν ἀποθάνει ὅτε ἤμην εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν, κ' εὐθύς μετ' ὀλίγον εἶχον στερηθῇ τὴν ἐλευθερίαν μου. Ἀπὸ ἐπτὰ ἡδὴ ἐτῶν ἤμην φυλακισμένος! Ὑπῆγα εἰς τὸ δωματίόν μου, ἐκάθισα εἰς μίαν σκοτεινὴν γωνίαν, ἔστρεψα τὴν κεφαλὴν μου πρὸς τὸν τοῖχον καὶ ἔκλαυσα πικρά. Ἐπτὰ ὀλόκληρα, ὥραῖα ἔτη μου μοῦ εἶχον κλέψει! Καὶ ἡ κλέπτρια, ἡ γυνὴ ἡ ὁποία ἔφερε τὸ ὄνομά μου, ἔζη ἐλευθέρα καὶ διεσκέδαζε, κ' ἐσπατάλα τὸ χρῆμα τὸ ὁποῖον μοῦ εἶχεν ἀφαιρέσει, καὶ τοῦ ὁποίου τίμημα ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ τοῦ πατρός μου καὶ ὅλη μου ἡ ἐπίγειος εὐτυχία! Ἀπερίγραπτος ὀδύνη ἐγέμισε τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐβδομάδας ὅλας ἤμην εἰς ἀπόγνωσιν. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον μετεβλήθη ὁ ὀξύς πόνος εἰς βαρυθυμίαν, καὶ ἐπὶ τέλους εὗρον τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τί λέγω; εὗρον κατὰ περισσώτερον: εὗρον τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν εὐτυχίαν.

Εἶχον, ὡς σὰς εἶπον ἡδὴ, μελετήσῃ ἔτη πολλὰ καὶ μὲ πολλοὺς κόπους τὸ χειρόγραφον τὸ ὁποῖον μοῦ εἶχε πωλήσει ὁ Σόδεν, καὶ εἰς τὴν μοναξίαν μου ἀνεπόλουν διαρκῶς ὅτι εἶχον ἀναγνώσει. Μελένη καὶ κονδύλια ἦσαν εἰς τὴν διάθεσίν μου, ἤρχισα δὲ νὰ καταγράφω ὅσας τῶν συνταγῶν καὶ παραγγελιῶν εἶχε διατηρήσει ἡ μνήμη μου. Μὲ τὸν καιρὸν ἐσαφηνίσθησαν ὅλα ἐντὸς τῆς κεφαλῆς μου, ἐνθυμήθην δὲ πάλιν πᾶσαν λέξιν τῶν διατριβῶν, περὶ τῶν ὁποίων τόσοι εἶχον σκεφθῇ πρὸ χρόνων. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἤμην εἰς κατάστασιν νὰ γράψω ἀκριβῶς τὰς συνταγὰς πρὸς παρασκευὴν τοῦ ζωτικῦ φαρμάκου. Ἐνῶ δὲ ἔγραφον, ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸ πνεῦμά μου ὅλα ὅσα ἕως τότε μοῦ εἶχον φανῇ ἐκ τοῦ βιβλίου ἐκείνου αἰνιγματώδη.

Γνωρίζετε βεβαίως, ὅτι τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ἀμυήτων φρονεῖ τὰ πλέον ἀνόητα πράγματα περὶ τῆς συνθέσεως καὶ χρήσεως τοῦ ποτοῦ, τὸ ὁποῖον δίδει ἀθανασίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Δὲν ἔχω τώρα σκοπὸν νὰ τὰς ἀνακρίσω. Μόνον σημεία τινα οὐσιώδη θὰ σὰς ἐξηγήσω, διότι τοῦτο εἶνε ἀναγκαῖον πρὸς κατανόησιν τῆς ἱστορίας μου.

Δύο πράγματα εἶνε ἀπαραίτητα, διὰ νὰ δυναθῇ κανεὶς νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ζωτικὸν φάρμακον ἐπωφελῶς καὶ ἀτιμωρητέ. Πρῶτον, γυνώ-

σις τῶν ποικίλων καὶ σπανίων, ἀναγκαίων δὲ εἰς παρασκευὴν τοῦ πολυτίμου ποτοῦ, φυτῶν καὶ μετὰλλων, ἅτινα πρέπει νὰ συναχθῶσι καὶ συνδυασθῶσιν ὑπὸ ὠρισμένης καὶ δυσχερεστάτης συνθήκης. Δεύτερον δέ, ἀπόλυτος ὑποταγή, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, εἰς αὐστηροτάτην βιωτικὴν διαίταν.

Τὸ μυστικὸν τῆς παρασκευῆς τοῦ φαρμάκου τὸ εἶχον τέλος ἀνακαλύψει ἡσθανόμην δὲ καὶ τὴν δύναμιν νὰ ὑποστῶ πᾶσαν στέρξιν, νὰ περιφρονήσω πᾶσαν πρόληψιν καὶ νὰ ἐπιτελέσω πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον, ὅπως καταστήσω ἀποτελεσματικὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. Ἀπεφάσισα νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ διαμονήν μου, διὰ νὰ ἀποκτήσω τὴν ἀθηνασίαν. Τί μ' ἔμελε δι' ἐπτὰ ἢ καὶ δέκα καὶ εἴκοσι ἐλεεινὰ ἔτη, τὰ ὅποια μοῦ εἶχε κλέψει μία ἀθλία γυνή, ὅτε ἐξετείνετο ἐνώπιόν μου χιλιετής, ἀμέτρητος ὑπερξίς!

Ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος μ' ἔδωκε προθύμως τὴν ἄδειαν ν' ἀσχοληθῶ εἰς χημικὰς ἐργασίας καὶ πειράματα. Τὸ ἐθεώρησεν ὡς ἀθῶαν διασκέδασιν, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ μοῦ ἀρνηθῇ, ἀφοῦ καὶ ἐν τῇ φυλακῇ μου αὐτῇ διέθετον σχετικῶς μεγάλα χρηματικὰ μέσα. Ἐπέμεινε μόνον νὰ μὲ βοηθῇ κατὰ τὰ πειράματά μου παρασκευαστὴς τις, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἤθελε διορίσει. Ἰδρυσά λοιπὸν ἐν μικρὸν χημικὸν ἐργαστήριον εἰς τὸ ὁποῖον ἐργαζόμην ἐνδελεχῶς ἀπὸ πρωῒας μέχρις ἐσπέρας. Συνάμα δὲ ἤρχισα νὰ τακτοποιῶ τὴν διαίτην μου κατὰ τὰς παραγγελίας τοῦ παλαιοῦ χειρογράφου, τοῦ ὁποῖου ὅλην τὴν σημασίαν μόλις τότε εἶχον κατορθώσει νὰ ἐννοήσω.

Τὸ πνεῦμα ἤρχισε νὰ εὐρύνεται ὁλονέν. Καθ' ἐκάστην δὲ νύκτα ἐβλεπον εἰς τ' ὄνειρόν μου τὸν μέγαν σοφόν, ὅστις μὲ εἶχε τὸ πρῶτον εἰσαγάγει εἰς τὰ μυστήρια τῆς μαγείας καὶ μοῦ ἀπεκάλυπτε τώρα νέους θησαυροὺς τῶν θείων του γνώσεων, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς θνητὸς εἶχεν ἐτι ἐξιχνιάσει. «Μ' ἐνεπιστεύθης,» ἔλεγε ἀλαμπρὰν θὰ λάβῃς ἀμοιβήν.» Ὑπῆρξεν οὕτω... Διότι ἐντὸς τῶν πρώτων ἑξ μηνῶν εὗρον ὅτι οἱ παλαιότατοι τῶν παλαιῶν ἀμυδρῶς μόλις εἶχον ὑποθέσει, ἀλλ' οὐδεὶς πρὸ ἐμοῦ θνητὸς εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ μυστήριον, ὅχι μόνον ν' ἀπομακρύνῃ τις τὸν θάνατον κατὰ βούλησιν, ἀλλὰ τὴν πολὺ βαθυτέραν, ὠραιοτέραν καὶ εὐγενεστέραν τέχνην, νὰ φέρῃ τις τὴν ζωὴν πρὸς τὰ ὀπίσω... καὶ νὰ γίνεταί βαθμηδὸν νεώτερος.»

Ὁ Ἀρῆς Κλάσεν ἐπρόφερεν ἐνθουσιώδης τὰς τελευταίας λέξεις, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐσπινθροβόλου.

— «ὦ, τὸ πολῦτιμον εὔρημα! Μοῦ ἔδωκεν ἐλπίδα καὶ εὐτυχίαν. Τώρα ἠδυνάμην πλέον νὰ ὑποφέρω ἀγογγύστως τὴν ἐλεεινότητα τῆς

αἰχμαλωσίας μου· ἐγνώριζα ὅτι θὰ ἠδυνάμην ν' ἀραιρέσω ἀπὸ τὴν ζωὴν μου ὅλα τὰ πένθημα τῆς μοναξίας μου ἔτη. Ἡ μεγάλη καὶ ἀνέκφορος μακαριότης, ἥτις ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου, ἐξεδηλώθη εἰς ὅλον μου τὸ ἦθος. Ἐγείναι ὁ προσηνέστατος καὶ φιλοφρονέστατος τῶν ἀνθρώπων, ἔγινεν, ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ, εἰς τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς λέξεως ἀξιαγάπητος ἀνθρώπος. Ὅλοι ὅσοι μὲ περιεστοίχιζον, ὁ διευθυντής, ὁ ὑπηρετὴς μου, οἱ ἀσθενεῖς, καὶ πολλοὶ μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν κακώτροποι ἄνθρωποι, ὅλοι μοῦ ἦσαν συμπαθεῖς καὶ εὐπροσήγοροι.

Κ' ἐπέρασαν πάλιν τοιοῦτοτρόπως πολλὰ, πολλὰ καὶ μακρὰ ἔτη. Ὁ γέρον διευθυντής ἀπέθανε καὶ τὸν ἐθάψαμεν. Ἦλθε νέος εἰς τὴν θέσιν του, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδειξεν ἐντὸς ὀλίγου τὴν αὐτὴν εὐμένειαν ὡς ὁ προκατόχος του. Μίαν ἡμέραν, τὸν χειμῶνα τοῦ 1857, μοῦ ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τῆς συζύγου μου. Ἦκουσα τὴν εἰδησιν μὲ πλήρη ἀπάθειαν, καὶ εἶπον μόνον· «Ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἐλεήσῃ.» Τώρα ὅμως, ὅτε ὁ κακὸς μου δαίμων εἶχεν ἐκλείψει ἀπὸ τὸν ἐπάνω κόσμον, ἐδίψων ἐλευθερίαν.

Ἐζήτησα νὰ ἰδῶ τὸν διευθυντὴν, καὶ ὠμίησα μαζὶ του διὰ μακρῶν. Εἶχα δὲ ἐπιμελῶς προετοιμασθῇ ἤξευρα ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποκριθῶ, ὅτι ἐγὼ, ὁ τόσον ὑπέροχος κατὰ τὴν σοφίαν ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἔπρεπε νὰ φανῶ τοῦναντίον ὅτι δὲν γνωρίζω τίποτε, ὅτι θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου πτωχὸν τῷ πνεύματι καὶ βλάκα· τὸ ἔκαμα· ἦτο δὲ καὶ τοῦτο δι' ἐμὲ νέα ἀπόδειξις τῆς ὑπεροχῆς μου.

— Κύριε διευθυντά, εἶπον, μὲ γνωρίζετε πρὸ τόσο χρόνου. Εἶμαι κακός, εἶμαι ἐπικίνδυνος ἄνθρωπος; Εἶνε δυνατόν νὰ ζήσῃ κανεὶς ζωὴν πλέον ἡσυχον, πλέον ἀβλαβῆ παρ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν βλέπετε, ὅτι ζῶ ἐδῶ; — Ἠξεύρω ὅτι πρὸ πολλῶν, πολλῶν ἐτῶν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν μεγάλων πόνων καὶ βιαίου θυμοῦ, ἔπραξα πράξεις, αἱ ὁποῖαι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἐδῶ μεταφορὰν μου. Ἀλλ' ἔκτοτε παρῆλθον δεκαοκτὼ ὅλα ἔτη! Δεκαοκτὼ! Τώρα εἶμαι τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς ζωῆς μου ἐπέρασα. Ἀς ἀπολύσω τοῦλάχιστον τὸ ὀλίγον ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον μοῦ μένει. Μὴ μὲ καταδικάσατε εἰς ἰσόβιον φυλακὴν. Δὲν ἔκαμα τίποτε ἄξιον τόσοσιν σκληρᾶς τιμωρίας. Τὸ μόνον ὃν, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγινόμην ἴσως ἐπικίνδυνος, ἡ σύζυγός μου, ἀπέθανε. Κάνεις δὲν ὑπάρχει σήμερον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅστις νὰ μοῦ ἐμπνέῃ ἄλλα αἰσθήματα, ἢ αἰσθήματα εὐμενείας. Δόσατέ μου τὴν ἐλευθερίαν μου, ὥστε νὰ δυνηθῶ καὶ ἐγὼ τὸ κατ' ἐμὲ νὰ κάμω καλὸν εἰς τὴν ζωὴν μου. Εἶμαι εὐπορος ἄνθρωπος. Σεῖς ἔχετε πτωχοὺς εἰς τὸ κατὰ τὴν ἡμᾶς.

πόσχομαι πλουσιωτάτην τὴν συνδρομὴν μου ὑπὲρ αὐτῶν. Θέλω ἡ ἀγαθοεργία μου νὰ ὠφελήσῃ πρὸ πάντων τοὺς παλαιούς ὁμοιοπαθεῖς μου. Ἀλλὰ καταστήσατέ μου δυνατόν νὰ ἀγαθοεργήσω καὶ εἰς μεγαλειότερον κύκλον. Μία λέξις σας ἀρκεῖ νὰ μοῦ ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν μου. Εἴπετέ τὴν αὐτὴν τὴν λέξιν! Φανήτε ἐλεήμων... δίκαιος. Πιστοποιήσατε ὅτι ἐθεραπεύθη, ἢ, ἂν δὲν ἐπιτρέπῃ τοῦτο ἡ συνείδησίς σας, δηλώσατε τοῦλάχιστον ὅτι εἶμαι ἀβλαβής, ἀκίνδυνος. Καὶ εἶμαι, κύριε διευθυντά... τὸ γνωρίζετε. Ἐλεήσατε δυστυχῇ ἄνθρωπον, ὅστις ἐπένθησεν ἐν ἀθλιότητι τὰ ὠραιότερα τῆς ζωῆς του ἔτη, ὅστις οὐδέποτε ἠθέλησε τὸ κακόν, οὐδὲ εἶναι κακός.

Οἱ ὀφθαλμοί μου ἦσαν γεμάτοι δάκρυα, καὶ ὁ διευθυντής ἦτο βαθύτατα συγκινημένος.

— Θὰ κάμω διὰ σᾶς ὅ,τι δύναμαι, εἶπε.

Μετά τινος ἡμέρας μ' ἐπεσκέφθησαν δύο ξένοι ἄνθρωποι. Ἐγνώρισα εὐθὺς ὅτι ἦσαν ἱατροί, καὶ ἔλαβα τὰ μέτρα μου. Με ῥώωτησαν περὶ πολλῶν πραγμάτων, περὶ τῶν σπουδῶν καὶ ἀσχολιῶν μου. Τοὺς ἔδωκα δὲ εὐγενεστάτην εἰς ὅλα ἀπάντησιν. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἠθέλησε νὰ μ' ἐρεθίσῃ, ὡς ὁ συνάδελφός του ἐκεῖνος πρὸ εἴκοσι ἐτῶν, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόησα τὸν σκοπὸν του καὶ δὲν ἔπεσα εἰς τὴν παγίδα. «Ἡμπορεῖ νὰ πλανῶμαι, ἀπήντησα εἰς τὰς χλευαστικὰς του παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐργασιῶν μου· ἀλλ' ἡ πλάνη μου δὲν βλάπτει κανένα καὶ μὲ κάμνει εὐτυχῇ».

Μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησαν πάλιν οἱ δύο κύριοι, καὶ ὁκτῶ ἡμέρας βραδύτερον ἦλθεν ὁ διευθυντής με πρόσωπον ἀστράπτον ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ μ' ἔδωκε τὴν ἄδειαν ὅτι ἤμην ἐλεύθερος.

— Σᾶς συγχαίρω, φίλτατε Κύριε Κλάσσεν· εἶπεν· ἐλπίζω δὲ καὶ εὐχόμαι ἐλικρινῶς νὰ χαρῆτε τὴν ζωὴν σας· πολλὰ ἔτη ἀκόμη. Θὰ ὑποβληθῇτε εἰς μερικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν θὰ σᾶς ἦνε διόλου ὀχληρά, καὶ σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ φέρετε ἀντίστασιν. Καλὸν θεωρεῖται νὰ μείνῃ διαρκῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας ὁ Φράντς, ὅστις πρὸ τοσούτων χρόνων σᾶς ὑπηρετεῖ καί, ἂν δὲν πλανῶμαι, σᾶς εὐχαρίστησε πάντοτε. Πρέπει δὲ προσέτι νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἐμπιστευθῇτε τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας σας, ἥτις ἠῤῥησε σπουδαίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, εἰς ἀνθρώπους ἐμπείρους, ἱκανούς καὶ τιμίους. Σεῖς ἐγείνατε ἐντελῶς ξένος τῶν χρηματιστικῶν, καὶ ἂν ἠθέλατε νὰ φροντίσετε μόνος περὶ τῆς διαχείρισεως τῶν κεφαλαίων σας, θὰ ὑπεβάλλεσθε εἰς ἀπείρους ἐνοχλήσεις καὶ στενοχωρίας. Οἱ κύριοι, οἱ ὁποῖοι θὰ σᾶς ἀπαλλάξουν αὐτοῦ τοῦ κόπου, θὰ σᾶς παρέχουν τόσα χρήματα, ὅσα λογικῶς δύνασθε νὰ δαπανήσετε. Δεχθῆτέ το, διότι καὶ τοῦτο ἐκρίθη κα-

λὸν ὡς ὅρος τῆς ἀπελευθερώσεώς σας. Ἄν λάβετε ἀνάγκην συμβουλῆς, ἀποταθῆτε εἰς ἐμὲ ἐμπιστευτικῶς. Ἐκερδήσατε τὴν ὑπόληψίν μου, καὶ θὰ μείνω πάντοτε πιστὸς φίλος σας.

Συνήνεσα εἰς ὅλα προθύμως, ἐνηγκαλίσθημεν, καὶ τὴν ἐπαύριον, ἐν μέσῳ τῶν εὐλογιῶν τῶν ἱατρῶν, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν φυλάκων, ἐγκάτελειψα τὸ κατὰστημα, ὅπου εἶχα ζήσει δεκαεπτὰ ὅλα ἔτη.»

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Η ΕΝ ΚΟΡΣΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Δ'.

ΟΡΟΙ ΠΑΡΑΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ
ΓΕΝΟΥΗΝΣΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Εὐθὺς ἅμα ἔφθασαν οἱ Ἕλληνες οὗτοι εἰς Γένουαν, ἡ γενουηνσιακὴ Κυβέρνησις τοῖς παρεχώρησεν οἰκήματα ἵνα, ἐπὶ τινὰ χρόνον, διαμείνωσιν ἐκεῖ. Καὶ πράγματι διῆλθον ὅλον τὸν χειμῶνα ἐν Γενούῃ. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο ἔσχον καιρὸν ἵνα ρυθμίσωσι τὰς περὶ τοῦ ἀποικισμού ὑποθέσεις τῶν μετὰ τῆς γενουηνσιακῆς Δημοκρατίας. Ὅλοι δὲ αἱ συμφωνίαι τῆς ἀποικίσεως ταύτης περιλαμβάνονται εἰς τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐν Γενούῃ καὶ ὑπεγράφη ὑφ' ἐκατέρων τῶν συμβαλλομένων μερῶν.

Τὸ ἔγγραφο τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Λιμπεράνη καὶ τοῦ Καμβιάγη. Ἐν δὲ τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐν Αἰακκίῳ οἰκογενείας τῶν Στεφανοπούλων Κομνηνῶν εὐρίσκεται ἔτι καὶ σήμερον τὸ ἔγγραφο τοῦτο ὑπὸ τὸν τίτλον : «*Copia delle Capitolarione.*» Ἡ ἀντιγραφὴ αὕτη εἶναι ἐπικεχυρωμένη ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Βασιτίας, ὑπὸ χρονολογίῃν 26 Ἰανουαρίου 1784.

Συμφωνητικὸν ἔγγραφον μετὰξὺ γενουηνσιακῆς
Δημοκρατίας καὶ ἀποίκων Ἑλλήνων.

1. Ἡ γενουηνσιακὴ Δημοκρατία ἀπαιτεῖ ἵνα ἡ ἐν Κορσικῇ ἐγκατασταθεῖσα ἑλληνικὴ ἀποικία, διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν θρησκείαν, ὑποταχθῇ εἰς τὸν Ποντίφηκα τῆς Ρώμης, ἐκτελοῦσα τὰς ἱεροτελεστίας τῆς ἑλληνιστί, καθ' ὃν τρόπον ἐν Ρώμῃ, ἐν τῷ βασιλίῳ τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐν Σικελίᾳ ἐκτελοῦνται.

2. Ἀπαιτεῖ ἵνα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐλθόντος Ἐπισκόπου καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν σὺν αὐτῷ καλογήρων